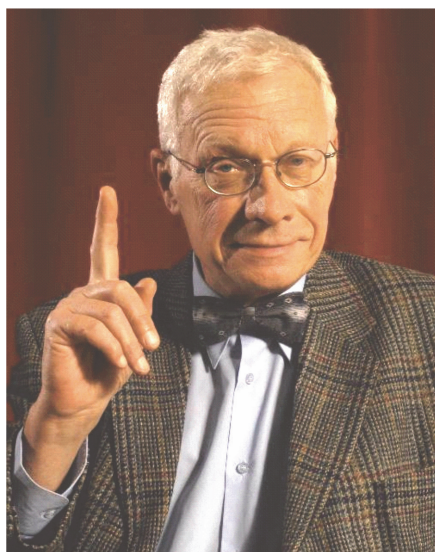


KATARZYNA A. KASZYCKA¹, MONIKA ŁOPUSZAŃSKA-DAWID²,
ALICJA SZKLARSKA³, ANNA LIPOWICZ⁴, HALINA KOŁODZIEJ⁴

Profesor Tadeusz Bielicki (1932–2022)



Profesor dr hab. Tadeusz Bielicki – antropolog, członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk, członek korespondent Polskiej Akademii Umiejętności, wieloletni dyrektor Zakładu Antropologii PAN we Wrocławiu, przewodniczący Wydziału II Nauk Biologicznych PAN, członek Prezydium PAN, twórca szkoły naukowej Analiz Czynnikowych Stratyfikacji Społecznej z pogranicza biologii człowieka i nauk społecznych, doktor *honoris causa* Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie, zmarł 20 czerwca 2022 w Warszawie.

Tadeusz Bielicki urodził się 28 marca 1932 roku w Warszawie. Jego rodzice pochodzili z niezbyt zamożnych szlacheckich rodzin ziemiańskich. Ojciec – Józef był przedsiębiorcą i uczestnikiem Bitwy Warszawskiej, matka – Maria, z domu Jędrzejewska – prowadziła dom. Do 1944 i po 1948 r. mieszkał w Warszawie, gdzie ukończył szkołę podstawową przy Gimnazjum Męskim im. Jana Zamoyskiego (ostatnie trzy klasy w ramach tajnego nauczania). Po upadku Powstania Warszawskiego czasowo znalazł się w Bielsku (obecnie Bielsko-Biała) na Śląsku, gdzie kontynuował naukę w Państwowym Gimnazjum i Liceum Męskim (późniejszy „Kopernik”). W roku 1948 wraz z rodzicami powrócił do Warszawy. Szkołę średnią ukończył w 1950 roku w Państwowym Gimnazjum i Liceum im. Stefana Batorego.

¹ Dr hab. prof. UAM Katarzyna A. Kaszycka (kaszycka@amu.edu.pl) – Instytut Biologii i Ewolucji Człowieka Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

² Dr hab. prof. AWF Monika Łopuszańska-Dawid – Katedra Biologii Człowieka Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie

³ Dr Alicja Szklarska – emerytowana doktor Zakładu Antropologii PAN we Wrocławiu

⁴ Dr hab. prof. UPWr Anna Lipowicz; dr hab. prof. UPWr Halina Kołodziej – Zakład Antropologii Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu

Zaraz po maturze, w 1950 roku, rozpoczął studia na Uniwersytecie Warszawskim, na Wydziale Biologii. Zostały one jednak przerwane w 1953 roku za antykomunistyczne poglądy. Spędził wówczas pół roku w areszcie na Mokotowie przy ul. Rakowieckiej z zarzutami politycznymi. W 1954 roku pozwolono mu wznowić studia, ale na innym uniwersytecie. Wybrał Wrocław – „stolicę” ówczesnej polskiej antropologii, gdzie w budynku dawnego konwiktu pw. św. Józefa przy ul. Kuźniczej 35, siedzibie Zakładu Antropologii PAN i Katedry Antropologii Uniwersytetu Wrocławskiego, prężnie działali prof. Jan Mydlarski (1892–1956), dr hab. Adam Wanke (1906–1971) – obaj uczniowie dawnej Szkoły Lwowskiej, doc. Wanda Stęślicka (1907–2001) oraz doc. Halina Milicerowa (1907–1995). We Wrocławiu poznał swoją przyszłą żonę – Aleksandrę Jurkiewicz, studentkę biologii, później doktor mikrobiologii.

Tytuł magistra Tadeusz Bielicki otrzymał w 1956 roku na podstawie pracy *Charakterystyka antropologiczna wybranych powiatów oraz kilka uwag metodycznych* (pod kierunkiem prof. Jana Mydlarskiego). Stopień doktora n. przyr. uzyskał w czerwcu 1959 roku na podstawie rozprawy *Zagadnienie tak zwanych ras czystych* (pod kierunkiem prof. Adama Wanke). W czerwcu 1968 roku Rada Wydziału Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego nadała mu stopień doktora habilitowanego na podstawie rozprawy *Niektóre związki zwrotne w procesie ewolucji Hominidae* („Materiały i Prace Antropologiczne”, 1969). Tytuł profesora uzyskał w 1978 roku.

Lista Jego funkcji i zaszczytów jest długa: dyrektor Zakładu Antropologii PAN we Wrocławiu (1971–2001); zastępca przewodniczącego Wydziału II Nauk Biologicznych PAN (1990–1997); przewodniczący Wydziału II Nauk Biologicznych PAN (1999–2002); członek korespondent PAN (1983); członek rzeczywisty PAN (1996); członek korespondent PAU (1997); wiceprezes European Anthropological Association (1992–1996); członek honorowy Greckiego Stowarzyszenia Antropologów; członek honorowy Polskiego Towarzystwa Antropologicznego (1999); członek Prezydium PAN (1999–2006); członek Komitetu Etyki w Nauce; członek Komitetu Antropologii PAN (1970–2015); członek Komitetu Biologii Ewolucyjnej i Teoretycznej PAN; członek Komitetu Biologii Środowiskowej i Ewolucyjnej PAN (2016-); doktor *honoris causa* Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie (2002).

U progu swej działalności naukowej Tadeusz Bielicki zajął się najbardziej kontrowersyjnym zagadnieniem ówczesnej polskiej antropologii, a mianowicie uzasadnieniami systemu typologii rasowej, sformułowanego przez tzw. Lwowską Szkołę Typologii Rasowej (zapoczątkowaną przez Jana Czekanowskiego), zwaną też później Polską Szkołą Antropologiczną. W kilku publikacjach (m.in. praca doktorska oraz monografia *Typologiczna i populacyjna koncepcja rasy* – „Materiały i Prace Antropologiczne”, 1961), przeprowadził krytykę systemu opartego na założeniu kompleksowego dziedziczenia cech,

wykazując jego bezpodstawność genetyczną, abiologizm i subiektywizm. Jego artykuł *Some possibilities for estimating inter-population relationship on the basis of continuous traits*, opublikowany na łamach „Current Anthropology” w 1962 roku (wraz z artykułem rodzimego adwersarza – zwolennika typologii), wywołał szeroką międzynarodową debatę, w której pisemnie, jako komentarze do obu prac, uczestniczyło kilkunastu wybitnych antropologów ze świata. Wspomniana praca była potem wielokrotnie cytowana w literaturze amerykańskiej.

Po doktoracie, przez 10 miesięcy (lata 1959–1960), Tadeusz Bielicki przebywał na Uniwersytecie Kalifornijskim w Los Angeles (UCLA) na stażu podoktorskim Fundacji Rockefellera u prof. Josepha B. Birdsella (1908–1994). Pobyt na UCLA skierował zainteresowania prof. Bielickiego na genetykę populacyjną. W tej dziedzinie przeprowadził interesujące badania nad brachycefalizacją (krótkogłowieniem), do której doszło w Europie Środkowej, jak wykazał, na skutek doboru naturalnego – większego sukcesu rozrodczego krótkogłowców. Wykorzystanie dużych materiałów populacyjnych, zebranych jeszcze przez prof. Mydlarskiego, było pomysłowe i finezyjne. Zagadnieniu temu poświęconych było kilka prac naukowych, a wspólna praca wraz z prof. Zygmuntem Welonem *The operation of natural selection on human head form in an East European population*, opublikowana na łamach „Homo” w 1964 roku, zyskała szeroki rozgłos, cytowana była przez wielu autorów i dwukrotnie przedrukowana w Stanach Zjednoczonych w 1964 i 1971 roku.

Następnym kierunkiem zainteresowań badawczych Tadeusza Bielickiego były zagadnienia związane z ewolucją człowieka. Poświęcił im zarówno prace teoretyczne, np. rozprawa habilitacyjna, jak i popularnonaukowe. Zainspirowany teorią Magoroha Maruyamy (1963) o systemach cybernetycznych wzmacniających odchylenia, działających na zasadzie dodatnich sprzężeń zwrotnych, Profesor wpadł na pomysł zastosowania tego modelu do wyjaśnienia mechanizmu ewolucji istot człowiekowatych. Swą rozprawą *Niektóre związki zwrotne w procesie ewolucji Hominidae (Deviation-amplifying cybernetic systems and hominid evolution)* zainteresował światowej sławy południowoafrykańskiego paleoantropologa Phillipa V. Tobiasa (1925–2012), który w swej książce *The Brain in Hominid Evolution* (Columbia Univ. Press, 1971) poświęcił koncepcji Bielickiego sporo uwagi. Mechanizm ewolucji mózgu hominidów będzie znajdować się w kręgu zainteresowań prof. Bielickiego przez dłuższy czas. Wraz z prof. Konradem Fiałkowskim (informatykiem i autorem fantastyki naukowej), opublikuje później książkę *Homo przypadkiem sapiens* (PWN, 2008), w której autorzy spekulowali, że wzrost objętości mózgu *Homo erectus* (preadaptacja do rozwoju umysłu), był skutkiem ubocznym uporczywych polowań na zwierzynę opartych na biegu wytrzymałościowym w stepowiejącym środowisku afrykańskiej sawanny.

W latach 70. ubiegłego wieku jego badania koncentrowały się głównie na analizie tempa wzrastania i dojrzewania w okresie pokwitania. Wyniki longitudinalnych badań

ontogenetycznych prowadzonych przez zespół Profesora, skupiających się na problematyce z pogranicza rozwoju osobniczego i genetyki, zaowocowały szeregiem wysoko cytowanych publikacji naukowych. W cyklu tych prac (np. *Skeletal maturity at onset of the adolescent growth spurt and at peak velocity for growth in height...*, „Annals of Human Biology” [1991] opublikowanej z prof. Rolandem Hausie i dr. Jarosławem Koniarkiem), Tadeusz Bielicki wysunął i empirycznie potwierdził hipotezę, iż skok pokwitaniowy (nagle przyspieszenie wzrostu całego ciała) może rozpocząć się na dowolnym poziomie dojrzałości szkieletowej w zakresie zwykle obserwowanym w wieku chronologicznym, natomiast szczyt tempa wzrostu (ang. *peak height velocity* – maksymalny punkt tempa wzrostu) występuje w zakresie dojrzałości szkieletowej znacznie bardziej ograniczonym niż ten, w którym może nastąpić start.

Profesor Bielicki najbardziej jednak będzie znany z antropologicznych badań stratyfikacji społecznej (biologicznych skutków rozwarstwienia społecznego, przemian sekularnych zależnych od poziomu życia danych grup społecznych i wskaźników dobrostanu biologicznego współczesnej populacji Polski). Był twórcą szkoły naukowej Analiz Czynniskowych Stratyfikacji Społecznej, stojącej na pograniczu biologii człowieka i nauk społecznych. Zainspirowany pionierskimi pracami prof. Haliny Milicerowej na ten temat, od 1980 roku swoje zainteresowania przesunął w kierunku wykorzystania danych o wysokości ciała, wieku menarche (wystąpienie u dziewcząt pierwszej miesiączki), częstości występowania otyłości i wskaźnikach przedwczesnej umieralności wśród dorosłych, do analiz nierówności klas społecznych w poziomie życia oraz międzypokoleniowych zmian wielkości tych nierówności.

Mimo że w szeregu prac Tadeusz Bielicki z zespołem dowiedli istnienia istotnych różnic społecznych w wybranych cechach biologicznych, Profesor zawsze wyrażał pogląd, że stan bezklasowości społeczeństwa we współczesnym świecie jest osiągalny, aczkolwiek w sensie stopniowego zanikania – po raz pierwszy w całych poneolitycznych dziejach ludzkości – różnic między klasami i warstwami społecznymi pod względem dobrostanu biologicznego jednostek. Jednocześnie w swoich publikacjach (np. w pracy *Body height and upward social mobility*, opublikowanej w „Annals of Human Biology” [1983] wraz z prof. Januszem Charzewskim), Profesor dostarczył dowodów na poparcie hipotezy, że we współczesnych społeczeństwach warstwowych mobilność społeczna w górę i w dół jest selektywna ze względu na wysokość ciała: Wśród męskich par rodzeństwa, w których bracia różnili się zarówno wykształceniem, jak i wzrostem, odsetek par, w których wyższe rodzeństwo było lepiej wykształcone, był znacznie wyższy niż odsetek par, w których wyższe rodzeństwo było gorzej wykształcone.

W cyklu prekursorskich prac opartych na unikatowych ogólnopolskich materiałach antropometrycznych poborowych (19-letnich mężczyzn), prof. Bielicki wraz z zespołem wykazali istnienie trendów sekularnych wysokości ciała i wskaźnika względnej masy

ciała (BMI) oraz określili samoistny, stratyfikujący wpływ poszczególnych czynników środowiska społecznego na wysokość ciała, a zatem domyślnie, na standard życiowy rodzin. W swych badaniach wielokrotnie wykazywał, że okresy gwałtownych zmian społeczno-ekonomicznych (takich jak transformacja ustrojowa rozpoczęta w Polsce na przełomie lat 80. i 90.), zmieniają w sposób dramatyczny obraz nierówności społecznych w kraju. Ostatnia publikacja Tadeusza Bielickiego (*Social class-specific secular trends in height among 19-year old Polish men...* z „Economics & Human Biology” [2020], napisana ze współautorkami tego wspomnienia: MŁD, HK, AL, AS), udokumentowała intensywność dodatniego trendu sekularnego wysokości ciała ponad 134 tys. 19-latków zbadanych w latach 1965–2010, we wszystkich homogenicznych grupach społeczno-zawodowych, jednakże o różnym natężeniu w poszczególnych grupach. Autorzy tej pracy podkreślali, iż mimo wyraźnie zmniejszających się dystansów społecznych między skrajnymi grupami społeczno-ekonomicznymi, społeczne gradienty wysokości ciała, mimo poprawy standardów życia całego społeczeństwa, pozostały wyjątkowo trwałe i niezmienione przez blisko pół wieku.

Dorobek naukowy Tadeusza Bielickiego liczy ok. 150 prac i artykułów naukowych, z których wiele uzyskało rozgłos międzynarodowy. Opracował hasła do *Małego słownika antropologicznego* (I wyd. 1969; II wyd. 1976, którego był redaktorem naukowym) oraz rozdziały do *Biologii XX wieku* (Wiedza Powszechna, 1971). Na konferencji UNESCO w Moskwie był jednym z 22 naukowców – współautorów, którzy sporządzili i, 18 sierpnia 1964 roku, jednogłośnie przyjęli 13-punktową „Deklarację ws. ras i uprzedzeń rasowych” – jedynym uczonym z Polski, i jednym z dwóch z całej Europy Środkowo-Wschodniej, zaproszonych do pracy nad tym dokumentem. Był też założycielem i redaktorem naczelnym czasopisma „Studies in Physical Anthropology” (1975–1990), wydawanego w języku angielskim, które uzyskało międzynarodową renomę.

W trakcie swej długiej kariery zawodowej, prof. Bielicki inicjował i brał udział w licznych programach badawczych znanych w kraju i za granicą oraz do dziś opracowywanych naukowo. Na szczególną uwagę zasługują: longitudinalne badania wrocławskiej młodzieży szkolnej, badania bliźniąt wrocławskich, genetyczne badania rodzin, badania poborowych (19-letnich mężczyzn), badania kohortowe rozwoju dzieci i młodzieży (tzw. antropologiczne zdjęcia ludności Polski), badania oceny kondycji biologicznej ludności Wrocławia w wieku aktywności zawodowej (we współpracy z Dolnośląskim Centrum Medycznym DOLMED) i wiele innych.

Profesor Bielicki aktywnie uczestniczył w pracach dwóch dużych towarzystw naukowych: Polskiego Towarzystwa Antropologicznego oraz European Anthropological Association. Nawiązał owocną współpracę z wieloma ośrodkami zagranicznymi, m.in. z prof. Robertem Maliną z Teksaskiego Uniwersytetu w Austin, prof. Stanleyem Uliasz-

kiem z Uniwersytetu w Oksfordzie, a także z prof. Rolandem Hauspie i prof. Charlem Suzanne z Wolnego Uniwersytetu w Brukseli. Wielokrotnie był uczestnikiem kongresów międzynarodowych, w sumie w ponad 20 krajach, często jako prelegent na sesjach plenarnych. Za wybitne osiągnięcia na polu nauki, i jako wyraz uznania dla Jego działalności naukowej i organizacyjnej w III Rzeczypospolitej, prof. Bielicki został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Mimo że prof. Bielicki przez nieomal całe zawodowe życie był związany z Polską Akademią Nauk, miał też doświadczenie dydaktyczne. W latach 1967–1968 wykładał jako wizytujący profesor na Washington State University. Przez ponad 20 lat prowadził wykłady monograficzne z antropologii na Wydziale Biologii Uniwersytetu Warszawskiego, które cieszyły się rekordową frekwencją i gromadziły studentów różnych specjalności, nie tylko biologów. (Współautorka tego wspomnienia [KAK] dwukrotnie, w latach 1981 – będąc jeszcze studentką UW i 1982 – będąc już studentką UAM, w nich uczestniczyła). Przebywał też jako wizytujący profesor na Vrije Universiteit w Brukseli w Belgii (1989) i na University of Texas w Austin (1991). Był recenzentem prac doktorskich, recenzentem i superrecenzentem prac habilitacyjnych oraz recenzentem wniosków o tytuł profesora.

Profesor Bielicki był również znakomitym popularyzatorem wiedzy. Umiejętność logicznego, syntetycznego przedstawiania koncepcji naukowych i obiektywnego ich uzasadniania, w połączeniu z doskonałym językiem, czyniły Jego prace wyjątkowo atrakcyjnymi. Miał, jak sam z dozą humoru napisał, „żenującą u naukowca, skłonność do upatrywania w życiu sytuacji tajemnych nie poddających się wyjaśnieniom scjentystycznym” (2000). Liczne wywiady udzielane popularnym dziennikom i tygodnikom takim jak „Gazeta Wyborcza”, „Polityka”, „Wprost”, „Newsweek”, a nawet „Computerland”, przybliżały poglądy Profesora szerokiemu gronu czytelników. Był też jednym z tłumaczy i autorem przedmowy do polskiego wydania bestsellerowej popularnonaukowej książki Desmond Morrisa *Naga małpa* (1974, 1997) – rozprawie o naturze ludzkiej.

W rozprawie „*Światopogląd naukowy i naczelnne wartości ludzkiego życia: harmonia czy dysonans?*” ([w:] *Wizje człowieka i społeczeństwa w teoriach i badaniach naukowych*, 1984), czy artykułach opublikowanych w miesięczniku „Znak”, np. *O zoologicznej wizji człowieka, czyli krótka rozprawa o pysze* (2001) i *O przewidywaniu apokalipsy kilka wynurzeń antropologa* (1999), porusza problem zaspokajania potrzeby sensu życia. Szukał też istoty człowieczeństwa. Od 1983 roku, przez niemal 20 lat, był uczestnikiem, dyskutantem i prelegentem Multidyscyplinarnego Zespołu Uniwersytetu Warszawskiego i Państwowego Muzeum Archeologicznego do Badań nad Osobliwością Natury Gatunkowej Człowieka. Wielce go oburzały tezy socjobiologii Edwarda O. Wilsona (wywodzenie ludzkiego zachowania z „egoizmu” genów), która – jak twierdził Bielicki – „*uzwierzęcała*” obraz ludzkich zachowań społecznych... usiłując obedrzeć człowieka

z subiektywnego poczucia zdolności do działań „szlachetnych”, bezinteresownych. W wielu rozmowach-wywiadach (np. książki *Patrzeć trochę dalej*, 1982; *Zrozumieć świat*, 1988) i artykułach (np. *O pewnej osobliwości człowieka jako gatunku* – „Kosmos”, 1990) wskazywał, że jedną z najostrożniejszych granic behawioralnych między człowiekiem a podludzkimi naczelnymi jest unikatowa ludzka zdolność do ucieczki od tzw. zasady „maksymalizacji *fitness*” (łączonego dostosowania; miara sukcesu reprodukcyjnego jednostek). Ogłosił słynny *Manifest* (2003), zwany styczniowym, który doczekał się zresztą błyskotliwej riposty ze strony Karola Sabatha (1963–2007) – innego, wybitnego popularyzatora zagadnień ewolucji.

Profesor Bielicki, jako dyrektor Zakładu Antropologii PAN we Wrocławiu, wkładał wiele pracy w rozwój kadry naukowej. Seminaria z jego udziałem, podczas których referowane i dyskutowane były prace indywidualne i zespołowe oraz przyszłe plany badawcze zakładu, były prawdziwymi „burzami mózgów”. Dyskusje naukowe z udziałem Profesora pozwalały dostrzec przysłowiowe światelko w tunelu w trudnej często interpretacji zjawisk biologicznych. Dyskusje te zwykle przeciągały się do późnych godzin wieczornych i na ogół nie ograniczały się tylko do terenu zakładu, ale nieraz przenosiły się również na łono natury.

Profesor Tadeusz Bielicki był i pozostanie dla nas wybitnym antropologiem o ogromnej inwencji twórczej i wysokim kunszcie prezentowania osiągnięć naukowych. Był perfekcjonistą w tym, co robił, i indywidualistą, często przez to uciążliwym, ale końcowe efekty zawsze wynagradzały wcześniejszy trud. Obdarzony charyzmą, błyskotliwy, wymagający i krytyczny, w środowisku naukowym cieszący się zawsze wielką estymą, był niedościgłym wzorem do naśladowania, dla wielu z nas – Mistrzem antropologii. Choć z przyczyn zdrowotnych, i po poważnej operacji, w pewnym momencie wycofał się z życia publicznego, pozostał aktywny naukowo – analizował wyniki badań, współtworzył prace, dyskutował ze współautorami, a także wyjątkowo mocno interesował się losami i wspierał członków swego dawnego zespołu.

Pożegnaliśmy profesora Tadeusza Bielickiego na Starych Powązkach 1 lipca 2022 roku. Dołączył do grona swoich kolegów po fachu – profesorów antropologii – którzy odeszli przed nim. Są wśród nich: Elżbieta Rogucka (1941–2001), Janusz Charzewski (1938–2003), Andrzej Wierciński (1930–2003), Zygmunt Welon (1924–2005), Tadeusz Krupiński (1930–2007), Krzysztof Kaczanowski (1938–2016), Jan Strzałko (1943–2016), Teresa Łaska-Mierzejewska (1931–2016), Maria Chrzanowska (1938–2021), Napoleon Wolański (1929–2022).

Żegnaj Tadeuszu, Panie Profesorze, Mistrzu – Mentorze, Przyjacielu, będzie nam Ciebie brakowało.

Podziękowania

Dziękujemy Dorocie Juszcak – córce Profesora za rodzinne informacje dotyczące Ojca.

Professor Tadeusz Bielicki (1932–2022)

Tadeusz Bielicki – distinguished Polish anthropologist, member of the Polish Academy of Sciences (PAN), long-term director of the Department of Anthropology of PAN in Wrocław (1971–2001), passed away on June 20, 2022. He was born in Warsaw in 1932 and began his studies at the University of Warsaw (1950–1953). These were interrupted in 1953 when he spent 6 months in prison on political charges. He was thereafter allowed to resume his studies, but at a different university. He chose the University of Wrocław. There he graduated with a M.Sc. in 1956, earned his Ph.D. in 1959, and D.Sc. in 1968. Since 1983, he has been corresponding member and, since 1996, a full member of the Polish Academy of Sciences. In 1971 he was appointed director of the Department of Anthropology of PAN in Wrocław and, in 1999, Chairman of the Division of Biological Sciences of PAN. From 1992–1996 he was vice-president of the European Anthropological Association. In 1959–1960 he studied at the University of California in Los Angeles on a post-doctoral fellowship from the Rockefeller Foundation for a year, and in 1967–1968 taught as Visiting Professor at Washington State University. He has also worked as Visiting Professor at Vrije Universiteit in Brussels (1989) and the University of Texas at Austin (1991). He was one of 22 co-authors of the UNESCO Statement on Race and Racial Prejudice (Moscow, 1964). He was author of ca. 150 articles and research reports, many of them published in leading anthropological journals in the U.S. and Great Britain. Professor Bielicki is best known for his in-depth critique of the typological concept of race (1960s), issues related to human evolution (e.g., “Deviation-amplifying cybernetic systems and hominid evolution”, 1969), and, most notably, for his anthropological studies of social stratification. During the 1970s his research centered mainly on analyses of the tempo of growth and maturation during adolescence; since 1980 his interest shifted to the use of such data (as well as of data on rates of premature mortality among adults and on the incidence of obesity) for analyses of social-class inequalities in living standards and of inter-generation changes in the magnitude of such inequalities. For his outstanding achievements in the field of science, and in recognition of the significance of his work, he was awarded the Knight’s Cross of the Order of Polonia Restituta.

Key words: Tadeusz Bielicki, anthropologist, social stratification, history of Polish anthropology, Polish Academy of Sciences